لە قووڵایی ستراتیژیەوە بۆ قووڵایی کیشەی کورد ... سمکۆ عەبدولکەریم

بەشی شەشەم ...

کردنەوەی چەند پەنجەریەک بەڕووی کورد-دا، نەخشەو پلانەکی حەکیمانەی ئەحمەد داود ئۆغلۆ بوو، بە لانی کەم بەدەست هێنانی متمانەی کورد و بردنەوەی هەڵبژاردن و گەیشتن بە لوتکەی دەسەڵات، چونکە بە پێچەوانەی نەریتی پێشتریان، کە سەرە زلەکانی ئەم وڵاتە هەر کاتێک ئارەزوویان کردبێ لە رێگەی کودەتاوە فەرمانڕەوایی تورکیایان گرتۆتە دەست، بەڵام ئەمجارەیان لە رێگەی پرۆسەی هەڵبژاردن، شێوازێکی دیکەی کودەتایان ئەنجامدا، بەومانایەی کە پێشوەخت بڕیاریان دابوو دەبێ دەنگی زۆرینە بەدەست بێنن و تاک لایەنە بتوانن حکومەت پێک بێنن، ئەمەش گەواهیدەری ئەو تێگەیشتنە بوو، کە دەبێ ئەنجامی هەڵبژاردنەکان لە بەرژەوەندی پارتی داد و گەشەپێداندا بێت.
ئەمەش هەمووی لە ئەنجامی گەیشتن بەو ڕاستییە بوو، لەوەی مومکین نەبوو لە دەرەوەی پڕۆسەیەکی سیاسی دیموکراتیانەدا پارتی داد و گەشەپێدان بتوانێ دەسەڵات بگرێتە دەست، لە کاتێدا ئامانجی ستراتیژی لە کردنەوەی چەند لایەک بەڕووی کێشەی کورد لە تورکیادا تەنیا و تەنیا بەدەست هێنانی زۆرینەی دەنگەکانی کورد بوو، لە بەرژەوەندی دادو گەشەپێدان، ئەگەرچی ئەحمەد داود ئۆغلۆ زۆر فراونتر لەوە دیڕوانییە کێشەی کورد، بەتایبەتی کاتێک هەست دەکات کیشەی کورد پێیناوەتە قۆناغێکی زۆر پێشکەوتوو ترەوە.

ئۆغلۆ لەو کتێبەیدا ” قووڵایی ستراتیژی” ئاماژە بە هەڵکشانی کورد دەکات و پێی وایە لە دوای کۆتایی هاتنی جەنگی سارد، کێشەی کورد بە شێوەیەکی زۆر سەرسورهێنەر هەڵکشاوە، بۆیە ئاوڕدانەوەیەکی وردو حەکیمانە لە کورد لەسەر ئاستی ناوخۆ بە پێویستییەکی زۆر گرنگ دەزانێ، هەر لەم چوارچێوەیەشدا پەنا بۆ سەرجەم هۆکارەکانی سەرخستنی ئەجنداکانی دەبات، لەسەر ئاستی ئابووری لادەرگایەک بەڕووی حکومەتی هەرێمی کوردستاندا دەکاتەوە، لەسەر ئاستی روناکبیری و راگەیاندیش، بەهەمان شێوە ئەڵقەیەکی سەقافی دروست دەکات و لە چەند قۆناغێکدا دەستە دەستە هەڵبژاردەیەک لە

راگەیاندکارو روناکبیرانی باشوری کوردستان داوەتی سەر خوانەکەی دەکات لە تورکیا.

ئۆغلۆ زۆر دووربینانەتر و سیاسیانەتر لە ئەردۆگان دەڕوانێتە کێشەکە، بەڵام بەهۆی ئەوەی تورکیا هەرگیز خوازیاری ئەوە نەبووە لە ڕووی سیتمی سیاسییەوە، بە تایبەتی دیموکراتییەتەوە بچێتە سەر هێلە دیموکراسییەکەی خۆرئاوا، چونکە ئۆغلۆ-ش هەمیشە پێی وابووە تورکیا دەبێ دەست بە باڵای خۆیەوە بگرێ و نابێ نزمتر لە ئاستی وڵاتانی خۆرئاوا لێیبڕوانرێ، وەک بەخۆی دەڵی ئەو خۆرئاوا باش دەناسێ(خۆبەگەورەبینی خۆرئاوا باش دەناسم، ئامادەین لە ئاستی یەکساندا گفوگۆبکەین. بەڵام کەس ناتوانێ بە سووکایەتییەوە هیچمان پێ بڵێت، هەر کەسێک بێت، بەمە ڕازی نابین).

دوای هەردوو هەڵبژاردنە یەک لە دوای یەکەکانی یونیو و نۆڤێمبەری 2015، ئەردۆگان دەست بەسەر کۆی گشتی پرۆسەی سیاسی تورکیادا دەگرێ و ئەحمەد داود ئۆغلۆ دەخاتە دەرەوەی بازنەکە، ئەگەرچی هەموو ئەوەی تورکیا لەو ماوەیەدا لە ڕووی ئابوری و کۆمەڵایەتییەوە پێدەگات لە سایەی ئەحمەد داود ئۆغلۆ بووە، بەڵام تێزەکەی ئۆغلۆش هەرگیز بە ئامانجی چارەسەرکردنێکی بنەڕەتیانەی کێشەی کورد نەبووە، بەقەد ئەوەی ئامانجی ئەوە بووە کیشەی کورد بە شێوەیەک لە شێوەکان بخاتە خزمەتی پرۆسەی سیاسی تورکیا، چونکە ئەو دەمێک بوو دەرکی بەوە کردبوو کە کێشەی کورد لەسەر ئاستی نێودەوڵەتی بەرەو پێشچوونی زۆری بە خۆوە بینیوە، بۆیە ناکرێ تورکیا ئاوڕ لە کورد نەداتەوەو لێگەڕێ وڵاتانی دیکەی هەرێمی و نێودەوڵەتی کارتی کورد لە دژی تورکیا بەکار بێنن.

بێهیوابوونی ئەردۆگان لە ئاوڕدانەوەی خۆرئاوا لە تورکیا، بەتایبەتی دوای هەڵپەساردنی وەرگرتنی تورکیا لە یەکێتی ئەوروپا، کە ساڵانێکی زۆر بوو خەونی پێوە دەبینی، هەروەها نەمانی متمانەی بە ئەمریکا، بە تایبەتی دوای سەرهەڵدانی راپەرینەکانی سوریا، لەسەرووی هەموو ئەمانەشەوە سەرهەڵدانێکی دیموکراسیانەی کورد لە ناوخۆی تورکیادا بەسوود وەرگرتن لە سیاسەتی کرانەوەی تورکیا بەڕووی دیموکراسیەتدا. بەتێگەیشتن لەوەی هیچکام لەو رووداوانەی لە ناوچەکەدا ڕوودەدەن، هاوتەریب نین لەگەڵ ئەجنداکانی تورکیا، ئەمەش وایکرد تورکیا پاشەکشەیەکی خیرا بکات، پاشەکشە لەهەموو ئەو بنەمایانەی تورکیایان بەرەو کراوەنەی زیاتر دەبرد، بۆیە ئەردۆگان بەگرتنە دەستی جومگە ئەساسییەکانی دەوڵەت نەک هەر تورکیای لە کرانەوەی زیاتر ڕاگرت، بەڵکو گێڕایەوە نێو بازنە داخراوەکە،

هەموو ئەو ڕووداوانەش ئەگەر وا لێکبدرێنەوە پێچەوانەی تێز و تێڕوانینەکانی ئەحمەد داود ئۆغلۆن و ئەو سیاسەتەی ئۆغلۆ پێڕەوی لێدەکرد شکستی خوارد، ئەوە بەهیچ شێوەیەک ناکرێ خوێندنەوەیەکی ورد بۆ سیاسەتی ئێستای تورکیا بکرێ بەبێ خوێندنەوەی کتێبی “قوولایی ستراتیژی” داود ئۆغلۆ.

چونکە مومکین نەبوو بەبێ ئۆغلۆ ئەردۆگان بیتوانیبا دەسەڵاتی کوللی تورکیا بگریتە دەست و لە 16 ابریل 2017 دەستوریش وەک خۆی دەیەوێ هەموار بکاتەوە، ئەمە لە کاتێکدا حزبەکەی لە دوایین هەڵبژاردنی یونیوی 2015 نەیتوانی دەنگی پێویست بێنێ و تاک لایەنە حکومەت پێک بێنێ، بۆیە بڕیاری دووبارە ئەنجامدانەوەی هەڵبژاردن دراو لە نۆڤیمبەری 2015 پارتی داد و گەشە پێدان توانی بۆ یەکەم جار ژمارەی پێوانەیی بشکێنێ ئەو سەرکەوتنە تۆمار بکات، کە بتوانێ یەکسەرە حکومەت پێک بێنێ و 18 ماددەکەی دەستوریش هەموار بکاتەوە

بەهەر هۆیەکەوە بێت لەم هەڵبژاردنەدا پارتی داد و گەشەپێدان ژمارەی کورسییەکانی لە 259 کورسی بەرزکردەوە بۆ 317 کورسی کوردیش لە چوارچێوەی پارتی گەلانی دیموکرات ژمارەی کورسییەکانی لە 80 کورسی دابەزی بۆ 59 کورسی.
لەڕووی سیاسەتی تورکیا لەسەر ئاستی ناوخۆ و دەرەوەدا گۆڕانکاری زۆر دیارو بەرچاویان بەسەردا هات، ئەمەش بۆ تێگەیشتن لەوەی تورکیا هیچ دەستێکی وای نەماوە جگە لەخۆی، بەومانایەی وەک چۆن کوردەکان هەمیشە ئەوە دەڵێن “جگە لە شاخاکان کەس دەستمان نییە” تورکیاش ئێستا جگە لە خۆی کەس دەستی نییە.